

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De p[er]sonis exclusis a m[at]rimonio ca. xxiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Leuitici

ptimali in cōsecratione fontium, et in merore
sione cathecuminoꝝ, cum scz transferuntur
peccata eozum: vt tñ similiꝝ indumentꝝ, Cū
autē his peractis ad ministraciones accedit
e laris pontificalibus et p̄ciosis vestibꝝ in-
fulatur. Vitulum autē et hircum de quozū
sanguine facta est expiatio ferebant extra ca-
stra, z cōburebant igni tam pelles q̄ carnes
eozum z simū. Projiciebatq; ea sacerdos in
ignem qui illa vorabat muratis p̄ioribꝝ ve-
stibus et resumptis p̄ijs, lignum cedrinū,
isopum, et coccū b̄is tinctum, quia hec in pu-
rificationibꝝ valebant, z tūc rediens lotus ve-
stibus et carne sua ingrediebatur castra, et im-
mundus erat vsq; ad vesperum. Sed z ille
sacerdos qui remanebat ad ignē: vt cōsumi
faceret omnia vsq; ad cinerē, nō nisi lotus ve-
stibus z corpore intrabat castra: et immun-
dus erat vsq; ad vesperū. Sed et tertius sa-
cerdos qui colligebat cineres reseruans ad
aquā aspersionis, nō nisi lotus intrabat ca-
stra: z immundus erat vsq; ad vesperum. Et
his cineribus fiebat aqua aspersionis: qua
per totum annū, purificabant immūdi. Cū
difficile est rōem inuenire cum hic cinis fie-
ret ad purificādos immūdos, cur illi qui eū
tracabāt vt dictum

est immundi erant, Cum et iudei proꝝ
cum etiam dominus sus de hoc responde-
hoc sacramentū qua re se nescire fatentur,
si sanctissimū: religio nec gamaliel aliquid
nem victimē appeller hic eos doceat,
Sed et qui caprum
dimiserat, als duxerat in desertum immun-
dus erat. De quo tamē facile est inuenire rati-
onem, et est verisimile hos cineres factos
annuatim: vt mō sit chrisma. Quidā tñ he-
brei dicūt eos valuisse z durasse p̄ plures an-
nos: nec factos nisi cū deficiebāt.

De purificatione immundorum,
Capitulum, XXIII.

Is cineribus

b purificabant immūdi in hūc
modum. Si quis tāgebat ca-
daver hominis mortui in ta-
bernaculo, vel in agro occisi, aut p̄ se mortui
vel sepulcrū eius: immundus erat septē die-
bus, Tabernaculū in quo mortuus est ho-
mo: et vniuersa que ibi erāt vasa immunda

erant septē diebus. Tollebatq; vīr mūdus
cineres cōbustionis: mittensq; super eos aꝝ
quas vinas, tingebat ex eis isopū: z asperge-
bat ex eo die tertio z septimo tentoriū, z oꝝ
mnam supellectilē, z homines huiusmodi cō-
tagione pollutos: z lotus vestibus z corpo-
re mundi erāt. Si die tertio nō fuerat asper-
sus immundus die septimo nō mūdabatur.
Si quis autē sic nō expiabat peribat de me-
dio ecclie, qz polluebat sanctuariū, id ē an-
ma eius p̄ibat de israel: qz peccabat, z arce-
batur ab ingressu loci sancti. Sed et ille q̄
purificabat immundū aqua h̄mōi, quia tes-
tifierat cineres, lauabat vestimēta sua, z im-
mundus erat vsq; ad vesperū. De immūdi-
cū s̄o quibꝝ erat immundꝝ homo per diem
tñ, vt p̄pter illusionem nocturnā, vel qz dor-
miserat cum vxore: nō credimꝝ hominē h̄is
cineribꝝ expiātū, sed ad minus de immundū
cia septē dieꝝ, quia die tertio z septimo legis
facienda expiatio talis. De expiationibꝝ que
fiebant cum muneribꝝ oblati, vt supra de
leproso dictum est, z de vīro spermatico et
m̄liere sanguinaria, quia legis eos numeras-
re septē dies z octaua purificari, credimꝝ die
tertia z septima h̄is aquis expiatis.

De personis exclusis a matrimonio,

Capitulum, XXIII.

Radidit etiā do-

t minꝝ filijs israel mltitudinē p̄ces-
ptozum recapitulādo predicta, z
supaddendo noua, de quibꝝ non nisi illa p̄-
strinximus q̄ ad intelligentiā lectōnis sacre
scripture sunt necessaria. Sane, phibuit dñs
ne hō ad domesticam sue carnis accederet,
nec reuelaret turpitudinē eiꝝ, i. discopiret z
intraret pudēda ip̄i. In p̄moꝝ q̄ de parētū
cōiugio p̄pter hoim raritatē: solū duas p̄so-
nas exclusit dñs a cōiugio dicēs, Propter h̄
relinquet hō patrē z matrē, i. nec filiꝝ
nec patrē filia copulabit. Sub lege s̄o plu-
res excepit, q̄ sunt fere, tñ, mater, nouerca, so-
ror, neptis, amita, matertera, vxor patrui, nu-
rus, vxor fratris. Sz
hec determinationē Si emꝝ quis habēs
recipit, puigna filia vxorē mortuꝝ fuerit,
p̄uigni, vl̄ puigne nō suscepta inde ple,
soror vxorꝝ, paucas frater eiꝝ duxit eā: et
tūc exclusit: vt mul- inde fratri defuncto
tiplicaretur hoies: semen suscitauit,

et replet terrā Sub grā plurime excludit
vbi continētia locū hz, et est bec phibitio cōiū
gij. A fornicatiōe em̄ oīs mulier excludit.

Catalogus quorundā preceptorū Capitulum, XXXV.

Vitū quoqz cū

C masculo et iumento sub intermis
natiōe mortis phibuit, ne etiā
colligerēt spicas v'l racemos remanētes, nec
grana decidētia: s; relinquerēt ea pauperibz
terre, nec opus mercenarij retinere vsqz ma
ne, nec accipe psonas, diligi amicū sicut sel
psū pcepit, vbi, lxx, p̄mū ponit Somnia
auguria, diuinaōes obseruari, phibuit, nec
agrū seri diuerso semine, nec iumenta diuer
si generis facere col
re, nec veste ex duo
bus texta idui, nec co
mam in rotundū tō
deri, nec barbā ra
di, nec carnes suas su
per mortuo icidi nec
figuras aliquas aut
stigmata i carne sua
fieri, cuz quibz et siml
libz ad lram subintel
ligendū est fm ritū gentiū et maxime egypti
orū cum quibz habitauerāt. Nā et dauid le
gitur mulā habuisse sup quā posū est Sa
lomon: et delatus ad fontē geon ad inungē
dum. S; egypti omnigenoz venerās mon
stra deoz, et in honore diuersoz deoz q̄s pu
tabat talibz pesse, diuersa semina in agro, dis
uerfas materias i veste sociabat, diuersos eti
am cinnos capitis diuersis dijs sacrifica
bat. Vñ et i p̄ncipio hoz p̄ceptorū dixit dñs
Juxta p̄suetudinē terre egypti in q̄ habitastis
nō facietis, iuxta morē regionis ad quā in
troducā vos nō agetis, Addidit etiā specia
le p̄ceptū cū intrarēt terrā rep̄missis: vt
auferrēt p̄putia arborū q̄s plantarēt Qd̄ q̄si
exponēs subdit, poma q̄ germināt immūda
erūt vob, Hoc tñ nō est in hebreo, Et videt
velle q̄ fructū trū p̄moz annoz imundus es
set et abijciendus, fructū q̄rti anni sc̄tis dño
et cōis pauperibz, sed in quinto anno et dein
ceps dñi sui essent et esibiles.

De tribus generibus panum, Capitulum, XXXVI.

De euentiā quo

a q̄ eoz q̄ hic in leuitico tradunt sc̄s
enduz est, sacerdotes habuisse tria
genera panū, panes sc̄s sacerdotales, leuiti
cos, et laicos, Sacerdotales erāt panes p̄
positiōis q̄ de publico sumptu fiebant: q̄s
non licebat edere nisi solis sacerdotibz, Pa
nes leuitici q̄ et offertorij, quibz soli de gene
re leuitico vescerant, Etiā q̄ p̄ter maculam
nō poterant ministrare et fillas familias: sed nō
vtozata, vel vidua v'l repudiata: nisi necessi
tate rediret ad domum patris: vt esset quā
si fillas familias.

His nō vesceratur
aduena inquilinus
mercenarius sacerdo
tis, verna tñ l'empti
cius ip̄i v'elci pote
rat, Laici, t. cōmunel
quibus quicūqz pos
terat v'elci.

Advena generaleno
men est p̄tines pegri
num: q̄ tñ p̄trāsit
et inquilinū qui cū sit
de eadē regione, mā
sionē tñ p̄ducit.

De sanctimonia sacerdotum, Capitulum, XXXVII.

De sanctimonia

d quoqz sacerdotū agēs dñs, p̄is
mo d̄ minoribz sacerdotibz agit:
ne cōtaminarent in mortibz ciuū suozū, nec
etiā p̄ncipis populū: nisi tñ sup matre et
patre, filio et filla, fratre et sorore virgine, ne
sc̄s lauarent vel sepelirent, vel plāgendo tñ
gerēt mortuos alios, nec alijs tñ phibitas
eis interdixit vxores, sed nec habere concu
binas, nec in vxorem ducere scortum, nec an
cillam, nec captiuam, nec viduam, nec repu
diatam, nec eas que de cauponibus et pan
docibus, id est apothecis venalibz vitā agūt
Pontificē vero ad nullū oīno mortuum in
gredi voluit, Unde et dñs papa nullis ex
equijs interesse dicitur, Nec vxorem ducere
nisi virginem: et tñ de populo suo, Sed nec
parochia domini pape muros vrbis exce
dit, In cōmune vero p̄cepit ne sacerdos in
diebus v'elcis sue cū ministrare deberet vñū
biberet, aut om̄e qd̄ inebriare p̄t vt sc̄iret dñ
cernere inter sanctū et p̄phanū, mundū et im
mundū, et doceret filios israel legitima ter
re q̄ locutus erat dominus, et ne sacerdos dñ
quqz imundus esset accederet etiā ad tangē
da ea que offerebāt filij israel, Patet q̄z si la